

A2014/1270/ARM

Arbetsmarknadsdepartementet
103 33 STOCKHOLM**Betänkandet Visselblåsare - Stärkt skydd för arbetstagare som slår larm om allvarliga missförhållanden (SOU 2014:31)**

Med anledning av remissen får Arbetsdomstolen anföra följande.

Förslaget till lag om stärkt skydd för arbetstagare som slår larm om allvarliga missförhållanden

Allmänt

Arbetsdomstolen delar utredningens bedömning att det finns ett behov av ett lagstadgat skydd också mot repressalier i form av mindre ingripande åtgärder under en anställning. Domstolen delar också bedömningen att även arbetstagare som inte omfattas av anställningsskyddslagen bör omfattas av den nya lagen.

Domstolen anser att utredningens förslag är väl ägnat att ligga till grund för lagstiftning. Arbetsdomstolen har följande synpunkter på enskilda paragrafer.

Semidispositivitet

Av 2 § andra stycket framgår att lagen ska vara semidispositiv på så sätt att avvikelser från hela eller delar av lagen får göras genom s.k. centrala kollektivavtal.

Beträffande denna typ av bestämmelser har det i praxis antagits att kollektivavtal som innebär en otillbörlig urholkning av arbetstagarens lagstadgade rättigheter är ogiltiga. Enligt domstolens mening vore det önskvärt att det i förarbetena erinras om denna praxis och att regeln bör användas restriktivt.

Arbetsdomstolens föreslår även att ordet ”undantag” i lagtexten ersätts med ”avvikelse” (jfr t.ex. 2 § anställningsskyddslagen och 2 § semesterlagen).

Repressalieförbudet

Enligt 3 § består skyddet i att arbetsgivaren inte får vidta repressalier mot arbetstagaren, som *grundar sig på* att arbetstagaren slår larm.

Arbetsdomstolen noterar att i 2 kap. 18 § diskrimineringslagen anges att arbetstagaren inte får utsättas för repressalier *på grund av* att arbetstagaren slår larm enligt lagen. Utredningen anför också på s. 283 f. att annorlunda uttryckt bör det krävas att repressalien vidtas *på grund av* att arbetstagaren slår larm. Arbetsdomstolen förordar att ordalydelsen ändras till *på grund av*.

Interna larm

I 4 § andra stycket föreslås att en arbetstagare ska vara skyddad på samma sätt som vid interna larm när arbetstagaren vänder sig till sin arbetstagarorganisation. Med hänsyn till arbetstagarens rätt att utnyttja sin föreningsrätt enligt 7 och 8 §§ medbestämmandelagen bör det dock enligt Arbetsdomstolens mening övervägas om förslaget inte bör utgå. Regleringen i medbestämmandelagen omfattar alla som är medlemmar i en arbetstagarorganisation och oavsett om det föreligger kollektivavtal. Arbetsdomstolen har svårt att se att förslaget på något sätt innebär ett stärkt skydd för någon.

Tystnadsplikt

I 7 § föreslås en regel om tystnadsplikt för den som mottagit ett internt larm enligt sådana rutiner som avses i 4 §. Tystnadsplikten ska innebära att mottagaren inte obehörigen får röja uppgifter om den arbetstagare som slagit larm. Enligt Arbetsdomstolens mening är det oklart hur det är avsett att ett obehörigt röjande enligt denna bestämmelse ska sanktioneras. För det fall brottsbalkens regler om brott mot tystnadsplikt ska tillämpas bör detta för tydlighetens skull framgå av förarbetena. Om ett obehörigt röjande ska sanktioneras på annat sätt bör det i så fall klargöras hur.

Skadestånd – 9 §

Såvitt avser arbetsgivarens skadeståndsansvar föreslås ingen begränsning beträffande skadeståndets storlek på sätt som finns i 38 § andra stycket anställningsskyddslagen. Arbetsdomstolen anser dock att det bör övervägas om nämnda bestämmelser ändå inte bör göras tillämplig i det fallet en repressalie sker genom uppsägning, avskedande eller genom ett annat förfarande som omfattas av anställningsskyddslagen.

Övriga lagförslag

Arbetsdomstolen har inga erinringar såvitt avser övriga lagförslag.

Detta yttrande har beslutats av ordförandena Cathrine Lilja Hansson, Carina Gunnarsson, Karin Renman och Jonas Malmberg.

Föredragande har varit rättssekreteraren Lisa Anestål.

På Arbetsdomstolens vägnar

Cathrine Lilja Hansson

A Registrator

Från: Cathrine Lilja Hansson <Cathrine.LiljaHansson@arbetsdomstolen.se>
Skickat: den 31 oktober 2014 14:13
Till: A Registrator
Ämne: A20114-2170-ARM
Bifogade filer: 2014-32 Visselblåsare.doc

Översänder remissvar.

mvh
Cathrine Lilja Hansson